

Polityka otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

Mając na celu pełne wykorzystanie możliwości, jakie społeczności naukowej przynosi rozwój technologii cyfrowych, a także pragnąc zapewnić wszystkim równy dostęp do wiedzy bez ograniczeń i uwzględniając przy tym korzyści, jakie płyną z szerokiej współpracy i wymiany informacji, dostrzegając zarazem potrzebę zapewnienia najwyższych standardów naukowych oraz w trosce o przestrzeganie dobrych praktyk prowadzenia i upowszechniania wyników badań naukowych, wprowadza się niniejszą politykę otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych.

§1 Postanowienia ogólne

1. Pojęcia używane w Polityce otwartego dostępu (zwanej dalej: POD) należy rozumieć zgodnie z definicjami przyjętymi w Regulaminie zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II (załącznik do uchwały nr 731/IV/20 Senatu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 27 czerwca 2013 r. z późn. zm.).
2. POD nie narusza obowiązków wynikających z Regulaminu, o którym mowa w ust. 1, a w szczególności zobowiązania twórców do rozpowszechniania utworów naukowych w sposób, który nie doprowadzi do pozbawienia ochrony prawnej innych rezultatów twórczych (tj. np. możliwości uzyskania patentu na wynalazek opisany w utworze).
3. POD nie narusza przepisów prawa powszechnie obowiązujących, w tym w szczególności o ochronie danych osobowych.
4. POD stosuje się do:
  - a. pracowników Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II tworzących dobra intelektualne w ramach wykonywania obowiązków pracowniczych,
  - b. doktorantów i studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II tworzących dobra intelektualne w ramach kształcenia lub realizacji projektu naukowego/grantu otrzymanego przez KUL,
  - c. osób, z którymi Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II zawarł umowę przewidującą zastosowanie POD.
5. Na potrzeby POD przyjmuje się następujące definicje pojęć:
  - a. Otwarty dostęp – udostępnianie w postaci cyfrowej w Internecie publikacji naukowych, treści edukacyjnych, danych badawczych oraz wyników badań finansowanych ze środków publicznych w celu umożliwienia bezpłatnego ich wykorzystania;
  - b. Publikacja naukowa – utwór opublikowany, który za zezwoleniem Autora został zwielokrotniony i którego egzemplarze zostały udostępnione

publicznie, lub utwór elektronicznie rozpowszechniony i udostępniony publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Publikacjami są w szczególności:

- i. publikacje w czasopismach naukowych,
  - ii. publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji,
  - iii. monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych;
- c. Dane badawcze – dane zbierane, przetwarzane lub wytwarzane w ramach badań naukowych lub prac rozwojowych;
  - d. Metadane – ustrukturyzowane informacje służące do opisu zasobów lub obiektów informacji, pozwalające na ich jednoznaczną identyfikację i umożliwiające ich wyszukiwanie;
  - e. Repozytorium – narzędzie informatyczne służące do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie dorobku naukowego lub określonych dziedzin nauki;
  - f. Preprint – wstępna wersja publikacji przed recenzją naukową i upowszechnieniem w oficjalnej wersji wydawcy;
  - g. Postprint – zrecenzowana naukowo ostateczna wersja publikacji przed upowszechnieniem w oficjalnej wersji wydawcy;
  - h. Czasopisma naukowe KUL – czasopisma, których wydawcą lub współwydawcą jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II;
  - i. Plan zarządzania danymi badawczymi (ang. *Data Management Plan* – DMP) - podstawowe narzędzie do zarządzania danymi badawczymi, które zawiera szczegółowe informacje o rodzajach danych badawczych, zasadach korzystania z nich, w tym procedur ich udostępniania i archiwizacji w trakcie i po zakończeniu badań naukowych lub procesu badawczego. Dokument ten powinien powstać już na wstępnym etapie projektów naukowych;
  - j. Szara literatura – literatura, która nie została formalnie opublikowana przez akademickich lub komercyjnych wydawców, m.in.: patenty, raporty, abstrakty konferencyjne, materiały dydaktyczne, preprinty, postprinty, rozprawy doktorskie, prace magisterskie i licencjackie;
  - k. Zasady FAIR – międzynarodowe wytyczne dotyczące zarządzania danymi badawczymi, w skład których wchodzi następujące reguły:
    - *Findable* (wyszukiwalność) – dane powinny być łatwe do odnalezienia w repozytoriach i bazach oraz posiadać trwałe identyfikatory (np. DOI, Handle) i bogate metadane,
    - *Accessible* (dostępność) – dane powinny być dostępne za pomocą otwartych protokołów, z jasno określonymi warunkami dostępu (np. otwarte, ograniczone, wymagające zgody),
    - *Interoperable* (interoperacyjność) – dane powinny być zapisane w standardowych formatach, umożliwiając ich integrację z innymi zbiorami i narzędziami badawczymi,
    - *Reusable* (możliwość ponownego użycia) – dane powinny być opisane i udokumentowane w sposób pozwalający na ich dalsze wykorzystanie, analizę i łączenie, wraz z informacją o licencji i źródle.

§2 Otwarty dostęp do publikacji naukowych

1. Pracownicy, doktoranci oraz studenci Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 4 lit. c, dbają o zapewnienie otwartego dostępu do publikacji naukowych swojego autorstwa w możliwie najkrótszym czasie po wydaniu publikacji, z uwzględnieniem innych prac/utworów i szarej literatury przez:
  - a. zdeponowanie w Repozytorium Instytucjonalnym KUL (ReKUL), w formie elektronicznej, preprintu, postprintu lub ostatecznej wersji publikacji naukowej, zgodnie ze wskazaniem wydawcy;
  - b. zdeponowanie w ReKUL, w formie elektronicznej, innych prac/utworów i szarej literatury;
  - c. publikowanie ich w recenzowanych otwartych czasopismach i monografiach naukowych oraz zdeponowanie ich w ReKUL;
  - d. zdeponowanie w repozytorium zewnętrznym z wykazu OpenDOAR.
2. Zasady przekazywania publikacji naukowych do ReKUL oraz sposób ich udostępniania określa Regulamin ReKUL (wprowadzony zarządzeniem nr ROP-0101-30/18 Rektora KUL z dnia 20 marca 2018 r.).
3. Wykonanie zaleceń, o których mowa w ust. 1, powinno umożliwiać każdej osobie korzystanie z publikacji naukowych w dowolnie wybranym czasie i miejscu, bez ograniczeń technicznych oraz nieodpłatnie, na podstawie sublicencji udzielanych przez Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w oparciu o licencje niewyłączne do tych prac udzielane Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu Jana Pawła II, które nie zawierają postanowień ograniczających lub wykluczających możliwość otwartego dostępu do tych prac.
4. Autorzy publikacji naukowych są w szczególności zobowiązani do uprzedniego uzgadniania realizacji zobowiązania wskazanego w ust. 1:
  - a. z wydawcami oraz innymi użytkownikami publikacji naukowych (np. organizatorami konferencji naukowych);
  - b. ze współtwórcami publikacji naukowych (w przypadku utworów współautorskich), jak również z twórcami oryginałów (w przypadku utworów stanowiących opracowanie, np. tłumaczenie już istniejących publikacji);
  - c. z jednostką odpowiedzialną za obsługę projektów naukowych oraz jednostką odpowiedzialną za obsługę ReKUL.
5. Dopuszcza się ograniczenie przez autora lub autorów publikacji naukowych, udostępnionych w otwartym dostępie, zakresu korzystania z nich poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania lub poprzez dookreślenie zakresu licencji.
6. Czasopismom, których wydawcą lub współwydawcą jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, zaleca się publikowanie w modelu otwartego dostępu z zastosowaniem wolnych licencji, w szczególności Creative Commons, np. CC-BY, na Platformie Czasopism KUL – CzasKUL lub na platformie czasopism zarządzanej przez współwydawcę.

7. Czasopisma naukowe KUL są deponowane w ReKUL po ich publikacji na platformie czasopism, w czasie, w którym pozwala na to polityka czasopisma.
8. Wydawnictwo KUL (zwane dalej Wydawnictwem) będzie wyrażać zgodę pracownikom, doktorantom i studentom KUL oraz innym osobom, o których mowa w § 1 ust. 4 lit. c, na publiczne udostępnianie elektronicznej wersji publikacji naukowych ich autorstwa, wydanych w Wydawnictwie i na zdeponowanie ich w ReKUL lub w innych otwartych repozytoriach z wykazu OpenDOAR, nie później niż w terminie 6 miesięcy od wprowadzenia do sprzedaży opublikowanego utworu. O terminie publicznego udostępnienia publikacji decyduje Dyrektor Wydawnictwa, kierując się dobrem Uniwersytetu. Z ważnych powodów Dyrektor Wydawnictwa w porozumieniu z Pełnomocnikiem/Prorektorem ds. nauki może podjąć decyzję o ograniczeniu dostępu do publikacji.

§3 Otwarty dostęp do danych badawczych

1. Pracownicy, doktoranci i studenci Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 4 lit. c, dbają o zapewnienie otwartego dostępu do danych badawczych swojego autorstwa oraz powiązanych z nimi metadanych poprzez:
  - a. opracowanie i bieżącą aktualizację Planu Zarządzania Danymi Badawczymi (ang. *Data Management Plan*), a więc ustanowienie zasad zarządzania danymi badawczymi w trakcie i po zakończeniu badań naukowych lub prac rozwojowych, w szczególności określenia rodzajów danych badawczych, zasad korzystania z nich, w tym procedur ich udostępniania i archiwizacji;
  - b. zdeponowanie ich, w formie elektronicznej, w ReKUL lub w ogólnodostępnym repozytorium danych badawczych z bazy re3data.org;
  - c. jeśli to możliwe – publiczne udostępnienie danych badawczych zgodnie z zasadami FAIR (<https://www.go-fair.org/fair-principles/>) wraz z udzieleniem odpowiednich licencji;
  - d. zawieranie stosownych porozumień na udostępnianie danych badawczych z podmiotami wchodzącymi w skład zespołów badawczych, konsorcjów naukowych lub innymi właściwymi podmiotami lub współtwórcami danych badawczych.
2. Dopuszcza się ograniczenie przez pracowników, doktorantów i studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 4 lit. c, zakresu korzystania z danych badawczych poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania z tych danych.

§4 Jednostki uczestniczące w realizacji Polityki otwartego dostępu KUL

1. Zadanie realizacji niniejszej polityki otwartego dostępu powierza się Pełnomocnikowi lub Prorektorowi właściwemu ds. nauki.

2. Wsparcie w realizacji polityki otwartego dostępu w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II zapewniają wybrani pracownicy i jednostki uniwersytetu, w szczególności:
  - a. Wydawnictwo KUL, w tym Sekcja Repozytorium i Pozycjonowania Wydawnictw,
  - b. Biblioteka Uniwersytecka KUL,
  - c. Laboratorium Humanistycznych Danych Badawczych KUL,
  - d. Inspektor Ochrony Danych w KUL,
  - e. inne osoby lub jednostki wskazane przez Pełnomocnika lub Prorektora właściwemu ds. nauki.
3. Szczegółowe zakresy zadań jednostek wskazanych w ust. 2 są wskazane na ich stronach internetowych.